

Mokslo metams artėjant į pabaigą, jaunimas pradeda galvoti, kuo reikės užsiimti vasaros atostogų metu. Tendencijos rodo, kad vis daugiau jaunimo renkasi šiltąjį metų laiką skirti ne vien pramogoms, bet ir darbui užsienyje, tarptautiniams mainams, savanorystei ar kitai prasmingai veiklai. Štai keli patarimai, padėsiantys apsispręsti, kurią veiklos alternatyvą pasirinkti ir apie ką būtina pagalvoti, kad pasirinkta veikla pateisintų lūkesčius ir netektų skaudžiai nusivilti.

Rinkitės labiausiai poreikius atitinkančias veiklas

„Jaunimu Lietuvoje yra laikomi visi 14–29 m. amžiaus asmenys. Natūralu, kad 14-mečio ir 29-erių metų jauno žmogaus poreikiai skiriasi, tad svarbu atrasti labiausiai poreikius atitinkančias veiklas“, – kaip teisingai apsispręsti dėl veiklos vasarą pasakoja „Eurodesk Lietuva“ programos redaktorė Emilija Pociūtė.

Šiuolaikiniam jaunimui veiklos pasirinkimo galimybių vasarai išties daug – nuo tarptautinių mainų programų, savanorystės, darbinės veiklos iki specialių tarptautinių programų, suteikiančių galimybes vienu metu ir užsidirbti, ir pakeliauti. Atsirandant vis daugiau patikimos informacijos, naudotis mobilumo galimybėmis tampa madinga, tad jauni žmonės lengviau ryžtasi vasaras praleisti dirbant ar savanoriaujant užsienio valstybėse – tai puiki proga įgauti patirties, užmegzti tarptautines pažintis, aplankyti naujas šalis ir lavinti užsienio kalbos įgūdžius.

„Kaip viena veiklos vasarą alternatyvų – tarptautinių mainų programos, pavyzdžiui, Erasmus+. Tai dažniausiai yra savaitės trukmės išvykos, kuriose jauni žmonės iš kelių skirtingų Europos valstybių susitinka nagrinėti aktualių klausimų, pavyzdžiui: skaitmenizacijos, tvarumo, lyčių lygybės ir kitų temų“, – apie tarptautinių mainų galimybes pasakoja E. Pociūtė.

Pastebima tendencija, kad per vasaros atostogas jaunimas vis dažniau yra linkęs užsidirbti, o darbo ieško tiek Lietuvoje, tiek užsienyje: „Darbinantis trumpam laikui reikia nusiteikti, kad gali tekti dirbti nekvalifikuotą darbą. Kad būtų rasta kiekvieno poreikius geriausiai atitinkanti darbo vieta, patartina paieškas pradėti dar ankstyvą pavasarį, mat vėliau gali nelikti norimų laisvų vietų. Taip pat svarbu įsivertinti savo amžių – nors Lietuvoje gali dirbti visi sulaukę 14 metų, tačiau nepilnamečiams yra taikomi įvairūs apribojimai, apie kuriuos vertėtų pasidomėti“, – jaunuolių darbo vasarą niuansus vardija Emilija Pociūtė.

Verslumo įgūdžiai ir nauji draugai – per vieną vasarą

O jeigu norisi ir užsidirbti, ir pailsėti? O gal kartu ir pakeliauti, užmegzti naujų pažinčių? Visa tai taip pat įmanoma dėl specialių tarptautinių programų. Viena tokių – beveik 1500 studentų iš daugiau nei 200 viso pasaulio universitetų sukviečianti vasaros lyderystės programa „Southwestern Advantage“.

„Ši programa aukštųjų mokyklų studentams suteikia galimybę ne tik susimokėti už studijas, įgauti darbo patirties, bet ir ugdyti verslumo įgūdžius, charakterio savybes, padedančias gyvenime siekti užsibrėžtų tikslų. Nors vasaros programa trunka 3 mėnesius, studentų atranka ir pasiruošimas prasideda labai anksti – dar spalį. Viskas prasideda nuo pažintinio susitikimo, tada organizuojami dar 3 ar 4 atrankos susitikimai, vyksta mokymai ir seminarai, dirbama su mentoriais ir tam tikrų organizacijų vadovais. Programos dalyviams suteikiama visa reikalinga medžiaga, teoriniai bei praktiniai mokymai, kurie jiems reikalingi norint kurti savo verslą ir įgyti tarpdisciplininių gyvenimo įgūdžių“. Visą pasiruošimą įprasmina darbas Amerikoje, Tenesyje“ – pasakoja programos atstovas Lietuvoje Dominykas Jutas.

Savanorystė - galimybė *pasimatuoti profesiją*

Mėgstantys kolekcionuoti patirtis renkasi savanorystę, kuri Lietuvoje populiarėja tarp daugelio įvairaus amžiaus žmonių: remiantis Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, nuo Covid-19 pandemijos karantino paskelbimo į trumpalaikę ar ilgalaikę savanorystę įsitraukė daugiau nei 11 tūkst. žmonių, kurie skyrė tūkstančius valandų savo laiko pandemijos pasekmėms ir migrantų krizei įveikti.

Vis dėlto, Emilijos Pociūtės teigimu, „savanorystę daugelis jaunuolių yra linę nepagrįstai nuvertinti, nes neišvengiamai susiduria su klausimu, kodėl verta dirbti nemokamai, jeigu galima surasti apmokamą sezoninį darbą. Visgi „savanoriaujant ilgiau negu 3 mėn. galima papildomai įgyti 0,25 konkursinio balo stojant į aukštąsias mokyklas. Taigi, tai puikus pasirinkimas ir tiems, kurie po mokyklos baigimo ketina padaryti pertrauką, t y. *pasiimti gap year*“, – teigia E. Pociūtė.

„Lietuvoje oficialiai savanoriauti galima nuo 14 m. Savanoriai dažnai kviečiami į įvairius vasaros renginius: koncertus, festivalius, vaikų vasaros stovyklas. Be altruistinės savanorystės priežasties, ši veikla yra itin vertinga tiems, kurie dar neturi jokios darbinės patirties: savanoriaujant ne tik galima ją gali įgyti, bet kartu ir įsitikinti, ar ji tikrai patinka“, – savanoriškos veiklos privalumus vardija E. Pociūtė.

Svarbu gerai atlikti namų darbus

„Eurodesk Lietuva“ programos redaktorė Emilija Pociūtė sako, kad „norint išvengti skaudžių

nusivylimų, veiklas vasarai būtina rinktis atsakingai: ieškant organizacijos ar įstaigos bet kuriai iš veiklų svarbu kuo daugiau sužinoti apie tą vietą, peržiūrėti atsiliepimus, paklausti pažįstamų informacijos apie ten egzistuojančias sąlygas“.

Patartina išnaudoti ir socialinių tinklų teikiamas galimybes – tiek ieškant informacijos, tiek ir apie darbo, savanorystės ar kitos veiklos vasarai paieškas pasiskelbiant viešai. Kuo daugiau komunikuosite, tuo, tikėtina, surasite daugiau bendraminčių, padėsiančių teisingai apsispręsti bei išvengti galimų nusivylimų ir pavojų.

Itin viliojantys darbo ar savanorystės pasiūlymai kartais tampa skaudžiomis patirtimis. Kasmet girdinti ne vieną istoriją, kurioje jaunimas lieka apgautas, E. Pociūtė pabrėžia rašytinių sutarčių svarbą: „pasirašykite sutartis, jose aiškiai nurodykite savanorystės ar darbo sąlygas – tai padės teisiškai apsisaugoti nuo ilgesnių darbo valandų, mažesnės algos ir kitų panašių išnaudojimo atvejų“.

Tokiose sutartyse patartina atkreipti dėmesį į apmokėjimą už darbą, darbo sąlygas, bandomojo laikotarpio trukmę – visos sąlygos turi būti aiškiai aptartos ir išdėstytos.

Norint surasti geriausiai poreikius atitinkančią veiklą vasarai, svarbu skirti kokybiško laiko pačiam paieškos procesui. Pociūtė nurodo, kad „ieškantiems savanorystės galimybių privalu paminėti „Eurodesk Lietuva“ įgyvendinamą mobilumo vasarą skatinimo kampaniją #DalinkisVasara. Daug įvairių galimybių, įdomios informacijos bei naudingų patarimų galima rasti užsukus į zinauviska.lt portalą. Be to, organizacijos / įstaigos dažniausiai turi savo profilius soc. tinkluose, interneto puslapius, tad į paieškos laukelį įvedus tinkamą raktažodį galima rasti tai, ko reikia“.

